

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea “Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Psihologie și Științe ale Educației
1.3 Departamentul	Psihopedagogie Specială
1.4 Domeniul de studii	Științe ale Educației
1.5 Ciclul de studii	Master
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Management, Consiliere și Asistență Psihopedagogică în Instituțiile Incluzive

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Evaluarea și terapia complexă a persoanelor cu dizabilități multiple / PMR 2221						
2.2 Titularul activităților de curs	Conf. univ.dr. Andrea Hathazi						
2.3 Titularul activităților de seminar	Conf. univ.dr. Andrea Hathazi						
2.4 Anul de studiu	2	2.5 Semestrul	3	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					33
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					25
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					25
Tutoriat					12
Examinări					6
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual					83
3.8 Total ore pe semestru					125
3.9 Numărul de credite					5

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	
4.2 de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	Materiale didactice si softuri specifice pentru persoanele cu dizabilități multiple existente la departament sau preluate de pe Internet
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	Materiale didactice si softuri specifice pentru persoanele cu dizabilități multiple existente la departament sau preluate de pe Internet

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • Definirea, clasificarea și alegerea metodelor, tehnicilor și procedeelelor utilizate în evaluarea și intervenția psihopedagogică specifică privind dezvoltarea copiilor cu dizabilități multiple. • Interpretarea și utilizarea rezultatelor evaluărilor psihopedagogice ale copiilor/adolescenților și adulților cu dizabilități multiple, dar și a comportamentului acestora în diferite situații de dezvoltare, învățare și de viață • Cunoașterea principalelor tehnici și metode a resurselor și serviciilor care facilitează mediul de dezvoltare și de învățare al persoanelor cu dizabilități. • Stabilirea tipurilor de evaluare în concordanță cu momentul dezvoltării și învățării și cu etapele procesului de terapie complexă, pe baza utilizării metodologiilor specifice • Elaborarea unor modalități de intervenție în vederea dezvoltării abilităților la persoanele cu dizabilități multiple prin aplicarea adecvată a principiilor și metodelor consacrate în domeniu • Elaborarea, aplicarea, monitorizarea și evaluarea Proiectelor de Intervenție Personalizată (PIP) și/sau a Proiectelor de Educație Personalizată (PEP) pentru copilul cu dizabilități multiple.
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • Planificarea și implementarea activităților din cadrul echipei multi-disciplinare pe baza criteriilor relevante conferite de rolul psihopedagogului în echipa multi – disciplinară; • Aplicarea normelor etice în cercetările acțiune cu persoane cu dizabilități, precum și în activitățile de evaluare, adaptare curriculară și consiliere psihopedagogică; • Elaborarea unui proiect de servicii personalizate în funcție de intensitatea nevoii de suport și asistență

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<p>Cunoașterea, înțelegerea conceptelor, teoriilor și metodelor privind procesele de evaluare și intervenție în contextul dizabilităților multiple în vederea facilitării comunicării, învățării și incluziunii școlare și sociale.</p> <p>Utilizarea competențelor dobândite în practica și în comunicarea profesională în cadrul muncii în echipa interdisciplinară.</p>
---------------------------------------	--

7.2 Obiectivele specifice	<p>Să dobândească cunoștințe și abilități privind utilizarea strategiilor adecvate în dezvoltarea abilităților la persoanele cu dizabilități multiple</p> <p>Să dobândească cunoștințe și abilități privind dezvoltarea și implementarea strategiilor, tehnicilor și metodelor specifice evaluării persoanelor cu dizabilități multiple</p> <p>Să dobândească cunoștințe și abilități privind implementarea strategiilor de intervenție specifică la copiii cu deficiențe severe, grave și profunde</p> <p>Să dobândească cunoștințe și abilități privind modalități de evaluare a comunicării și proiectarea planului de intervenție personalizat</p> <p>Să dobândească cunoștințe și abilități privind caracteristicile mediului de învățare și comunicare la persoanele cu dizabilități multiple</p> <p>Să dobândească cunoștințe și abilități privind modalitatea de integrare școlară, socială și profesională a persoanelor cu dizabilități multiple</p>
---------------------------	--

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Definiție, caracteristici și implicații ale dizabilităților multiple.	Prelegere, Expunere interactivă Analiza studii de caz	Prezentări video
Procesul de integrare senzorială. Programe de stimularea multisenzorială.	Prelegere, Expunere interactivă.	Analiza video Prezentare camera de stimulare multisenzorială
Tipuri și principii de evaluare. Evaluarea funcțională	Prelegere, Expunere interactivă. Dezbateri	Prezentări video Fișe de observație
Profilul de dezvoltare și determinarea obiectivelor în intervenția psihopedagogică	Expunere interactivă. Studii de caz.	Analiza studii de caz Modele de programe de intervenție
Evaluarea abilităților de comunicare în contextul dizabilității multiple	Expunere interactivă. Studii de caz.	Prezentări video Resurse specifice
Metode și tehnici specifice de dezvoltare a abilităților de comunicare	Expunere interactivă. Studii de caz.	Resurse specifice Analiză video
Abordarea Millieu	Expunere interactivă.	Prezentări video
Caracteristici, evaluare și modalități de intervenție psihopedagogică	Expunere interactivă. Studii de caz. Dezbateri	Prezentări video

Abordări naturale utilizate în terapia complexă	Expunere interactivă.	Prezentări video
Curriculum și programe educaționale	Prelegere	Activități practice
Programe de intervenție psihopedagogică		Exemple de PIP-uri
Sistemul de întăriri în abordarea comportamentelor dezadaptative	Expunere interactivă.	Prezentări video
Studii de caz	Expunere interactivă. Studii de caz.	Prezentări video

Bibliografie

- Alsop, L. (2002). *Understanding Deafblindness*. Logan: Utah, dba HOPE, Inc.
- Brady N., Bashinski S. (2009). Increasing communication in children with vision and hearing loss. *Research & Practice for Persons With Severe Disabilities*, 33(1–2), 59–70.
- Brown F., Cohen S. (1996). Self-determination and young children. *Journal of the Association for Persons With Severe Handicaps*, 21(1), 22–30.
- Best, A. (1997). Management issues in multiple disabilities. In H. Mason, S. McCall (Eds.) *Visual impairment. Access to education for children and young people* (pp. 377-385), London: David Fulton Publishers.
- Chen, D. (1999). Learning to Communicate: Strategies for Developing communication with Infants Whose Multiple Disabilities include Visual Impairment and Hearing Loss. *Resources*, 10 (5), 1-6.
- Gallagher, A., & Lassonde, M. (2005). Neuropsychologie de l'épilepsie infantile. *Canadian Psychology*, 46 (4), 223-234.
- Gense, M.H., & Gense, J.D. (1994). Identifying autism in children with blindness and visual impairments. *Review*, 26, 2, 55-62.
- Hathazi, A. (2004). *Evaluarea copilului cu surdocecitate*, Bucuresti: Ed. Semne.
- Hathazi, A. (coord.)(2012) *Comunicarea în contextul deficienței multiple*, Vol.I. Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană
- Hathazi, A. (2015), Dizabilitatea multiplă, în Roșan, A, (2015), Psihopedagogie specială. Modele de evaluare și intervenție, Iași, Editura Polirom.
- Horn E., Lieber J., Sandall S., Schwartz I., Worley R. (2002). Supporting young children's IEP goals in inclusive settings through embedded learning opportunities. *Topics in Early Childhood Special Education*, 20, 208–223.
- Horn E. M. (1997). Achieving meaningful motor skills: Conceptual and empirical bases of a neurobehavioral intervention approach. *Mental Retardation and Developmental Disabilities Research Reviews*, 3, 138–144.
- Hunt P., Soto G., Maier J., Doering K. (2003). Collaborative teaming to support students at risk and students with severe disabilities in general education classroom. *Exceptional Children*, 69, 315–332., H.H., & Cohen, E.J. (2002). Educating students who have visual impairments and who exhibit emotional and behavior problems. In S.Z. Sacks, R.K. Silberman, R.K. (Eds.), *Educating students who have visual impairments with other disabilities* (pp. 263-302), 2nd Ed., Paul H. Brooks Publishing Co., Baltimore.
- McInnes, J.M. și Treffry, J.A. (2001). *Copilul cu surdocecitate - Ghid de dezvoltare*. București: Editura Semne.
- Miles, B., & Riggio, M. (1999). *Remarkable Conversations*. Massachusetts: Perkins School

for the Blind.

Rosen, S. (2002). Educating students who have visual impairments with neurological disabilities. S.Z. Sacks, R.K. Silberman (Eds.), *Educating students who have visual impairments with other disabilities* (pp. 221-262), 2nd Ed. Baltimore: Paul Brookes Pub. Co.

Sacks, S.Z., & Silberman, R.K. (Eds.) (2002). *Educating students who have visual impairments with other disabilities*, 2nd Ed. Baltimore: Paul H. Brooks Publishing Co.

Șerban, I.L. (2016), Rolul comunicării totale în dezvoltarea vocabularului elevilor cu dizabilități de auz, Cluj-Napoca ; presa Universitară Clujeană

Souriau, J. (2000). Surdo-cecitate et le développement de la communication. Problemes et strategies adaptatives. *Enfance*, nr.1.

Westling, D.D., Fox, L. (2000). *Teaching students with severe disabilities*, 2nd Ed. London: Prentice-Hall International.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
Implicațiile educaționale ale dizabilităților multiple	Dezbateri. Expunere interactivă. Munca în perechi	Prezentări video
Evaluarea funcțională. Echipa multidisciplinară. Harta nevoilor	Dezbateri. Expunere interactivă. Problematizare	Prezentări video
Evaluarea bazată pe curriculum	Expunere interactivă. Dezbateri. Munca în grup.	Prezentare Curriculum DSM
Observația și elaborarea fișelor de observație în evaluarea funcțională	Expunere interactivă. Dezbateri. Munca perechi.	Prezentări modele fișe de observație
Instrumente de evaluare utilizate în contextul deficienței multiple	Dezbateri. Problematizarea. Studiu de caz.	Scala Callier Azusa
Metode de intervenție	Dezbateri. Studii de caz	Înregistrări video
Sistemul de întărire și recompense în intervenție	Dezbateri. Joc de rol	
Abordarea Millieu	Dezbateri. Problematizare. Studiu de caz	
Analiză curriculum. Elaborare obiective educaționale	Expunere interactivă. Dezbateri. Problematizare	Programe cadru Documente Curriculum
Particularități ale mediului de învățare și comunicare	Dezbateri	
Elaborarea planului de intervenție personalizat	Analiză studii de caz.	Înregistrări video
Adaptări curriculare	Expunere interactivă. Dezbateri.	Înregistrări video
Planificarea proceselor de tranziție și elaborarea planului de servicii personalizat.	Dezbateri. Studii de caz	Înregistrări video.
Abordarea centrată pe familie	Expunere. Studii de caz.	Prezentări video
Bibliografie		
Gleen, S., Cunningham, C., Shorrock, A. (1996). Social interaction in multi-sensory		

environments. In N. Bozic, H. Murdoch (Eds.) (1996). *Learning through interaction. Technology and children with multiple disabilities* (pp. 66-82). London: David Fulton Publishers, London.

Giangreco M. (2011). Foundational concepts and practices for educating students with severe disabilities. In Snell M. E., Brown F. (Eds.), *Instruction of students with severe disabilities* (7th ed., pp. 1–30). Upper Saddle River, NJ: Merrill-Pearson.

Goodgold-Edwards S. A. (1993). Principles for guiding action during motor learning: A critical evaluation of neurodevelopmental treatment. *Physical Therapy Practice*, 2(4), 30–39.

Groenveld, M., Jan, J.E., Leader, P., (1990). Observations on the habilitation of children with cortical visual impairment. *Journal of visual impairment & Blindness*, January, 11-15.

Hathazi, A. (2004). *Evaluarea copilului cu surdocecitate*, Bucuresti: Ed. Semne.

Hathazi, A. (coord.)(2012) *Comunicarea în contextul deficienței multiple*, Vol.I. Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană

Hathazi, A. (2015), Dizabilitatea multiplă, în Roșan, A, (2015), Psihopedagogie specială. Modele de evaluare și intervenție, Iași, Editura Polirom

Iddon, J.L., et al. (2004). Neuropsychological profile of young adults with spina bifida with or without hydrocefalus. *J. Neurol. Neurosurg. Psychiatry*, 75, 1112-1118.

Jamieson S., (2004). Creating an educational program for young children who are blind and who have autism. *RE:view, Rehabilitation and education for blindness and visual impairment*, 35 (4), 165-177.

Nind, M and Hewett, D: ‘A practical guide to Intensive Interaction’ Kidderminster, BILD, 2001.

Orelove, F.P., Sobsey, D. (1987), *Educating Children with Multiple Disabilities*, London, Paul H. Brookes Publishing

Udvari-Solner A., Causton-Theoharis J., York-Barr J. (2004). Developing adaptations to promote participation in inclusive environments. In Orelove F. P., Sobsey D., Silberman R. K. (Eds.), *Educating children with multiple disabilities: A collaborative approach* (4th ed., pp. 151–192). Baltimore, MD: Brookes.

Wehmeyer M. (1996). Self-determination as an educational outcome. In Sands D. J., Wehmeyer M. L. (Eds.), *Self-determination across the life span: Independence and choice for people with disabilities* (pp. 17–36). Baltimore, MD: Brookes.

Wehmeyer M., Palmer S. (2003). Adult outcomes for students with cognitive disabilities three-years after high school: The impact of self-determination. *Education and Training in Developmental Disabilities*, 38(2), 131–144.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Registrul Național al Calificărilor din învățământul Superior (<http://www.rncis.ro>)
- Clasificarea Ocupațiilor din România (<http://www.mmuncii.ro/>)

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Participare activă	Observație	70%

